

Notat

Fra: Miljødirektoratet ved Pål Martin Eid og Vibeke Husby
Til: Deltagere på webinar – 150 deltagere
Dato: 25.04.2023

Spørsmål: 20% økosystema skal være restaurert. hva er referanseverdien her? Er det økosystem som i dag er ødelagt og uten dette initiativet ikke ville blitt restaurert (addisjonalitets-prinsippet)? og 20% av hva da? Av all natur vi har eller av ødelagt natur?

Svar: Det kan muligens bli ulike referanseår for ulike land i EU, da ett felles referanseår vil framstå som urettferdig/urimelig. Det er heftige diskusjoner om blant annet dette. Medlemslandene ønsker mer fleksibilitet i lovverket, da de har så ulike utgangspunkt og forutsetninger. Det er prosentandeler av *forringet* ('degraded') natur vi snakker om, ja.

Spørsmål: Og havner vi i minus om vi degraderer/bygger ned mer natur enn vi restaurerer? Eller regner vi kun basert på mengden natur som restaureres?

Svar: Det regnes i utgangspunktet på hvor stort areal av forringet natur som blir restaurert. Begrepet 'no net loss' blir likevel brukt i enkelte sammenhenger i lovforslaget.

Spørsmål: Det finnes også høgmyr i Troms og Finnmark. Høring for utvalgte naturtyper 2021 (arcgis.com)

Svar: Ja, det finnes høgmyr flere steder i landet vårt, ikke bare på Østlandet og i Midt-Norge. Men hovedtyngden av forekomstene finnes her.

Spørsmål: "Verdens skal restaurere 30 % av degradert areal innen 2030". Er begrepet degradert definert og/eller eksemplifisert?

Svar: Begrepet *degradert* kan i denne sammenhengen defineres som en varig reduksjon i et økosystems evne til å gi økosystemtjenester. På norsk bruker vi ofte begrepet forringet i stedet for degradert. Ei drenert myr kan være et eksempel på et degradert eller forringet økosystem, da myra ikke lenger fungerer optimalt, slik som ei mer urørt myr med intakt hydrologi.

Spørsmål: vil det være aktuelt å bruke midler på å restaurere skog, der det er planta treslag i ei anna tid som ikke vil bli drifta i dag (og fremtida) utenfor verneområda? Hvis ikke, hvordan skal vi håndtere granplantefelt som ikke hogges og blir stående som frøbanker utenfor reservata?

Svar: Vi har ikke hjemmel til å ta ut fremmede treslag *utenfor* verneområdene. Hvis det imidlertid er enighet mellom forvaltningen og grunneier, kan midler til tiltak i verneområder benyttes til uttak av fremmede treslag som står i fare for å spre seg inn i verneområdene. Unntak fra foryngelsesplikt, samt arealbruk etter restaurering, må klargjøres før tiltak. Direktoratet har også en *tilskuddsordning* for tiltak mot fremmede organismer, og hvert år gir vi tilskudd til uttak av fremmede treslag *utenfor* verneområdene.

Spørsmål: Har vi ikke også restaurering av kystlynghei? Hogst, rydding av einer og til slutt skjøtselsbrenning.

Svar: Jo, det er flere kulturbetingede naturtyper som krever en restaureringsfase med rydding før det settes inn skjøtselstiltak, og kystlynghei er jo en av dem.

Spørsmål: Hva med restaurering av marine områder? Marin forsøpling, spøkelsesfiske, tapte ålegressenger og tareskoger? Fjerning av fyllinger og tiltak i strandsonen?

Svar: Ja, det fins mange eksempler på inngrep som forringer marine økosystemer, og det gjennomføres en del marin restaurering. Men - det gjenstår også mye!

Spørsmål: Vil det snart komme noen insentiver/tilskudd/annet slik at det vil bli lettere å restaurere natur f.eks myr på privat/kommunall/mm grunn? F.eks innenfor klimakalkulator i landbruket. Eller annet.

Svar: Kjenner ikke til at slike nasjonale ordninger er på trappene. Vet at enkelte kommuner har satt av egne midler til naturrestaurering.

Spørsmål: vet vi hvor mye natur som er degradert i Norge, i forhold til å restaurere en viss andel?

Svar: Det er et godt spørsmål! Svaret er nei – vi kjenner ikke til hvor mye av naturen vår som er degradert. Vi vet imidlertid at også Norge har mye natur som trenger restaurering. Så inntil vi får gode oversikter, restaurerer vi natur som vi vet trenger det og som gir god måloppnåelse.

Kommentar: Utruleg kult å sjå disse myrprosjekta 🍌

Svar: Takk for det!

Spørsmål: Pål: vi har en del bekker med sjørret i strandsonen som går gjennom sumpskog og strandsump. Ofte i tidevannssonen. Mellom ulike interessenter er det mange syn på hva som bør gjøres- holde åpen, gruse, trær/ rydde, stabilisere kanter/ tillate naturlige endringer. Finnes det noen gode instruksjer på dette?

Svar: Hei, dette er et veldig godt spørsmål. Det er ikke noe fasit her, men målet med restaurering av sumpskogen vil alltid være å tilbakestille hydrologien til tilstand før inngrep. Samtidig må vi

selvsagt ta hensyn som du nevner. Det vil finnes metoder for å få til begge deler, men det må gjøres vurderinger i hvert enkelt prosjekt hvordan dette konkret kan gjøres. Ta eventuelt kontakt for å diskutere prosjektet mer inngående.

Spørsmål: Det finnes mye penge i Life-prosjekter, men det er en par saker å huske: 1. Det må være en samarbeidsprosjekt med et land i EU, 2. Den del av prosjektet som ligger i Norge må være viktig for å gi suksess inne i EU, 3. Inne i EU gis omtrent 50 % medfinansiering, men delen i Norge må i prinsipp finansiere seg selv.

Svar: Takk for klargjøringen!

Spørsmål: Gjøres det kartlegginger/registreringer av fugleliv, insekter, mm i ettertid av restaureringene?

Svar: Vi gjennomfører enkel vegetasjonsovervåking ved bruk av transekter for alle restaureringstiltakene. Type vegetasjon vil kunne indikere hvorvidt myra er blitt våtere etter restaureringen. I tillegg gjennomføres overvåking av hydrologien og en mer intensiv vegetasjonsovervåking på utvalgte myrer. Vi har noe overvåking av fugl og insekter, med data fra før og etter restaurering. Dataene viser at insekts- og fugleliv vender tilbake kort tid etter restaureringstiltakene er slutført.